

Munkaelégedettség vizsgálata ápolónők körében: 2003-2010.

Németh Anikó¹, Lampek Kinga², Betlehem József³

¹Szegedi Tudományegyetem Egészségtudományi és Szociális Képzési Kar Egészségmagatartás- és fejlesztés Szakcsoport

²Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Egészségbiztosítási Intézet Egészségfejlesztési és Népegészségügyi Tanszék

³Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar

Összefoglalás

Bevezetés: A munkahelyi elégedettség hatással van az ápolók munkavégzésére és az egészségi állapotára is. A munkaelégedettséget számos tényező befolyásolja, többek között a fizetés, a felettesi és kollegális támogatás, az előrelépési lehetőségek, a munkafeladatok.

Célkitűzés: Vizsgálatunk célja volt egy korábbi felmérés megismétlésével feltárni az ápolónők munkával való elégedettségét, és annak változásának mértékét a két vizsgálat közötti időintervallumban.

Módszer: Követéses vizsgálatunkat a 2003-ban már alkalmazott kérdőív segítségével végeztük a korábbival megegyező színhelyeken. A régi és az új adatbázis azonos szempontok alapján megtisztításra került, 916 fő (2003) és 1048 fő (2010) válaszait hasonlítottuk össze független kétmintás T-tesztel és Khi-négyzet próbával.

Eredmények: A 2003-as felméréshez képest 2010-ben kevésbé érzik úgy a válaszadók, hogy megfizetik munkájukat ($p=0,000$), hogy megbecsülik őket ($p=0,018$), hogy saját maguk hozhatnak döntéseket munkájukban ($p=0,008$). Kevésbé választhatják meg a munkamódszereiket ($p=0,000$), tervezhetik meg a munkát ($p=0,002$). Úgy érzik, hogy kevésbé állnak ki ápolótársaik egymás mellett ($p=0,001$), és csökkent az előrelépési lehetőségek száma is ($p=0,002$). Az első felmérésben szereplők elégedettebbek voltak munkájukkal ($p=0,001$).

Megbeszélés: A korábbi felmérés eredményei szerint kihívásból, segítségvágyból választották az ápolói hivatást, mára fontosabbá vált, hogy nincs más elhelyezkedési lehetőség, és egyben a megélhetés fő forrását is jelenti az ápolói munka. A munkával való elégedettség csökkent az első felmérés óta, melyben szerepet játszanak a fent említett tényezők.

Kulcsszavak: ápoló, munkahelyi elégedettség, Demand-Control-Support model, változás

Job satisfaction among nurses in 2003 and 2010

Summary

Introduction: Job satisfaction influences the quality of work and health condition of nurses. Job satisfaction is affected by many factors, e.g. salary, support from colleagues and superiors, promotional opportunities and job tasks.

Aims: This study is a follow-up investigation aiming to assess the job satisfaction of nurses and the degree of its change during the period between the two measurements.

Methods: The questionnaire was the same as the one used in 2003 and it was administered at the same places. The exclusion criteria were the same, too. In the final analysis the data of 916 (from 2003) and 1048 (from 2010) participants were compared with t-test and chi-square.

Results: Compared to the past measurement the responders feel less well-paid ($p=0.000$), less appreciated ($p=0.018$) and feel less autonomous in decision making during work ($p=0.008$). They have less freedom in choosing work methods ($p=0.000$) and planning work ($p=0.002$). They perceive less support among nurses ($p=0.001$) and less promotional opportunities ($p=0.002$). Participants of the first survey were more satisfied with their jobs ($p=0.001$).

Discussion: In the previous study nurses reported to have chosen nursing profession based on expected challenges and the urge to help. The present survey shows that nurses do not have any other choice for working and to make a living. Job satisfaction decreased in the last 7 years partially influenced by the above mentioned processes.

Keywords: nurse, job satisfaction, Demand-Control-Support model, change

Irodalom

1. Balogh Z, Betlehem J, Papp K, Tulkán I, és mtsa. Az elmúlt két évtized ápolóképzése a hazai felsőoktatásban. *Nővér*, **2009a**; 22(1): 3-12.
2. Balogh Z. Mi lett veled nővérke?-Helyzetkép az egészségügyi munkaerőpiacról. *Egészségügyi Gazdasági Szemle*, **2009b**; 47(1): 15-22.
3. Betlehem J, Tahin T, Warne T, Oláh A, és mtsa. A munka hatása a kórházi ápolók jóllétére Magyarországon az EU csatlakozáskor. *Nővér*, **2007**; 20(6): 3-13.
4. Betlehem J. Az egészségügyi szakdolgozók humán erőforrás helyzetének főbb jellemzői 2012-ben. *Népegészségügy*, **2012**; 90;2:99-105.
5. Bodur S. Job satisfaction of health care staff employed at health centres in Turkey. *Occup Med.* **2002**; 52(6): 353-355.
6. De Witte H, Verhofstadt E, Omeij E. Testing Karasek's learning and strain hypotheses on young workers in their first job. *Work and Stress: An International Journal of Work, Health & Organisations*, **2007**; 21(2): 131-141.
7. Eum K-D, Li J, Jhun H-J, Park J-T, et al. Psychometric properties of the Korean version of the job content questionnaire: data from health care workers. *Int Arch Occup Environ Health.* **2007**; 80(6): 497-504.
8. Grönroos E, Pajukari A. Job satisfaction of the radiological department's staff. *European Journal of Radiography*, **2009**; 1(4): 133-138.
9. Hasselhorn MH, Tackenberg P, Buescher A, Simon M, et al. Work and health of nurses in Europe: results from the NEXT-Study **2005**. <http://www.next.uni-wuppertal.de/EN/index.php?articles-and-reports> Letöltés dátuma: 2011.01.15.
10. Johnson J. Social support and job strain. In: Johnson J, Johannson G, Psychosocial work environment: work organization, democratization and health. Amityville (NY): Baywood Publishing **1991**.
11. Karasek R, Baker D, Marxer F, Ahlbom A, et al. Job decision latitude, job demands, and cardiovascular disease: A Prospective study of Swedish Men. *Am J Public Health.* **1981**; 71(7): 694-705.
12. Karasek RA, Theorell T. Healthy work: Stress, productivity and the reconstruction of working life. New York: Basic Books **1990**.
13. Karasek RA. Job demands, job decision latitude and mental strain: Implications for job redesign. *Adm Sci Q.* **1979**; 24(2): 285-308.
14. Kovácsné TÁ, Feith HJ, Balázs P. A diplomás ápoló hallgatók pályaválasztási motivációja és pályaelhagyás. *Nővér*, **2004**; 17(6): 9-13.
15. Krasz K. A munkahelyi elégedettséget befolyásoló tényezők. **2006**. http://erg.bme.hu/oktatas/teir/gt52m006/munkahelyi_elegedettseg.pdf Letöltés dátuma: 2011.11.21.
16. Krogstad U, Hofoss D, Veenstra M, Hjortdahl P. Predictors of job satisfaction among doctors, nurses and auxiliaries in Norwegian hospitals: relevance for micro unit culture. *Hum Resour Health.* **2006**; 4(3).
17. Le Blanc PM, De Jonge J, De Rijk AE, Schaufeli WB. Well-being of intensive care nurses (WEBIC): a job analytic approach. *J Adv Nurs.* **2001**; 36(3): 460-470.
18. Lynn MR, Kelley B. Effects of case management on the nursing context-perceived quality of care, work satisfaction, and control over practice. *J Nurs Scholarsh.* **1997**; 29(3): 237-242.
19. Mizuno M, Yamada Y, Ishii A, Tanaka S. A human resource management approach to motivation and job stress in paramedics. *International Congress Series*, **2006**; 1294: 167-170.
20. Németh A, Irinyi T. Egészségügyi szakdolgozók pályaelhagyási szándéka Csongrád megyében. *Nővér*, **2012a**; 25(3): 19-26.
21. Németh A, Irinyi T. Egészségügyi szakdolgozók testi és lelki egészségének összehasonlítása Csongrád megyében: 2008-2012. *Nővér*, **2012b**; 25(4): 28-35.
22. Piczil M, Kasza B, Markovic M, Pikó B. Szegedi és vajdasági ápolók élet- és munkakörülményei. *Nővér*, **2005**; 18(2): 3-10.
23. Pikó B, Piczil M. A saját egészség megítélése és a pszichoszociális munkakörnyezet. *Lege Artis Medicinæ*, **2007**; 17(1): 65-69.
24. Plette R. Az ember-gép-környezet rendszer szabályozásának zavarai. *Ergonómia*, **1994**; 92(1).
25. Prosser D, Johnson S, Kuipers E, Szmukler G, et al. Perceived sources of work stress and satisfaction among hospital and community mental health staff, and their relation to mental health, burnout and job satisfaction. *J Psychosom Res.* **1997**; 43(1): 51-59.
26. Rodríguez I, Bravo MJ, Peiró JM, Schaufeli W. The Demands-Control-Support model, locus of control and job dissatisfaction: a longitudinal study. *Work & Stress: An International Journal of Work, Health and Organisations*, **2001**; 15(2): 97-114.
27. Sargent L.D, Terry DJ. The moderating role of social support in Karasek's job strain model. *Work & Stress: An International Journal of Work, Health and Organisations*, **2000**; 14(3): 245-261.

28. Sasváriné BA. Ápolói státusz-munkahelyi terhelés. *Egészségügyi Menedzsment*, **2001**; 3(4): 23-26.
29. Schmidt K-H, Diestel S. Differential effects of decision latitude and control on the job demands-strain relationship: A cross-sectional survey study among elderly care nursing staff. *Int J Nurs Stud*. **2011**; 48(3): 307-317.
30. Ujvarine AS, Zrinyi M, Toth H, Zekanyne IR, Szogedi I, Betlehem J. Intent to stay in nursing: internal and external migration in Hungary. *Journal of Clinical Nursing*, **2011**; 20;5-6:882-891.
31. Vas G, Kóti Cs, Imhof G, Ágoston I, és mtsa. A kórházi ágyszámok alakulása Magyarországon 1990-2008. között. *Nővér*, **2009**; 22(2): 31-37.
32. Widerszal-Bazyl M, Radkiewicz P, Hasselhorn HM, Conway PM, et al. The Demand-Control-Support model and intent to leave across six European countries: The role of employment opportunities. *Work & Stress: An International Journal of Work, Health and Organisations*, **2008**; 22(2): 166-184.